നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

ഖുദ്ദകനികായേ

ചരിയാപിടകപാളി

൧. അകിത്തിവഗ്ഗോ

൧. അകിത്തിചരിയാ

൧. “കപ്പേ ച സതസഹസ്സേ, ചതുരോ ച അസങ്ഖിയേ;
ഏത്ഥന്തരേ യം ചരിതം, സബ്ബം തം ബോധിപാചനം.

൨. “അതീതകപ്പേ ചരിതം, ഠപയിത്വാ ഭവാഭവേ;
ഇമമ്ഹി കപ്പേ ചരിതം, പവക്ഖിസ്സം സുണോഹി മേ.

൩. “യദാ അഹം ബ്രഹാരഞ്ഞേ, സുഞ്ഞേ വിപിനകാനനേ;
അജ്ഝോഗാഹേത്വാ [അജ്ഝോഗഹേത്വാ (സീ॰ സ്യാ॰)] വിഹരാമി,
അകിത്തി നാമ താപസോ.

൪. “തദാ മം തപതേജേന, സന്തത്തോ തിദിവാഭിഭൂ;
ധാരേന്തോ ബ്രാഹ്മണവണ്ണം, ഭിക്ഖായ മം ഉപാഗമി.

൫. “പവനാ ആഭതം പണ്ണം, അതേലഞ്ച അലോണികം;
മമ ദ്വാരേ ഠിതം ദിസ്വാ, സകടാഹേന ആകിരിം.

൬. “തസ്സ ദത്വാനഹം പണ്ണം, നിക്കുജ്ജിത്വാന ഭാജനം;
പുനേസനം ജഹിത്വാന, പാവിസിം പണ്ണസാലകം.

൭. “ദുതിയമ്പി തതിയമ്പി, ഉപഗഞ്ഛി മമന്തികം;
അകമ്പിതോ അനോലഗ്ഗോ, ഏവമേവമദാസഹം.

൮. “ന മേ തപ്പച്ചയാ അത്ഥി, സരീരസ്മിം വിവണ്ണിയം;
പീതിസുഖേന രതിയാ, വീതിനാമേമി തം ദിവം.

൯. “യദി മാസമ്പി ദ്വേമാസം, ദക്ഖിണേയ്യം വരം ലഭേ;
അകമ്പിതോ അനോലീനോ, ദദേയ്യം ദാനമുത്തമം.

൧൦. “ന തസ്സ ദാനം ദദമാനോ, യസം ലാഭഞ്ച പത്ഥയിം;
സബ്ബഞ്ഞുതം പത്ഥയാനോ, താനി കമ്മാനി ആചരി”ന്തി.

അകിത്തിചരിയം പഠമം.

൨. സങ്ഖചരിയാ

൧൧. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, ബ്രാഹ്മണോ സങ്ഖസവ്ഹയോ;
മഹാസമുദ്ദം തരിതുകാമോ, ഉപഗച്ഛാമി പട്ടനം.

൧൨.‘‘തത്ഥദ്ദസം പടിപഥേ, സയമ്ഭും അപരാജിതം;
കന്താരദ്ധാനം പടിപന്നം [കന്താരദ്ധാനപടിപന്നം (സീ॰ സ്യാ॰)], തത്തായ കഠിനഭൂമിയാ.

൧൩.‘‘തമഹം പടിപഥേ ദിസ്വാ, ഇമമത്ഥം വിചിന്തയിം;
‘ഇദം ഖേത്തം അനുപ്പത്തം, പുഞ്ഞകാമസ്സ ജന്തുനോ.

൧൪.‘‘‘യഥാ കസ്സകോ പുരിസോ, ഖേത്തം ദിസ്വാ മഹാഗമം;
തത്ഥ ബീജം ന രോപേതി, ന സോ ധഞ്ഞേന അത്ഥികോ.

൧൫.‘‘‘ഏവമേവാഹം പുഞ്ഞകാമോ, ദിസ്വാ ഖേത്തവരുത്തമം;
യദി തത്ഥ കാരം ന കരോമി, നാഹം പുഞ്ഞേന അത്ഥികോ.

൧൬.‘‘‘യഥാ അമച്ചോ മുദ്ദികാമോ, രഞ്ഞോ അന്തേപുരേ ജനേ;
ന ദേതി തേസം ധനധഞ്ഞം, മുദ്ദിതോ പരിഹായതി.

൧൭.‘‘‘ഏവമേവാഹം പുഞ്ഞകാമോ, വിപുലം ദിസ്വാന ദക്ഖിണം;
യദി തസ്സ ദാനം ന ദദാമി, പരിഹായിസ്സാമി പുഞ്ഞതോ’.

൧൮.‘‘ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, ഓരോഹിത്വാ ഉപാഹനാ;
തസ്സ പാദാനി വന്ദിത്വാ, അദാസിം ഛത്തുപാഹനം.

൧൯.‘‘തേനേവാഹം സതഗുണതോ, സുഖുമാലോ സുഖേധിതോ;
അപി ച ദാനം പരിപൂരേന്തോ, ഏവം തസ്സ അദാസഹ’’ന്തി.

സങ്ഖചരിയം ദുതിയം.

൩. കുരുരാജചരിയാ

൨൦.‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, ഇന്ദപത്ഥേ [ഇന്ദപത്തേ (സീ॰ ക॰)] പുരുത്തമേ;
രാജാ ധനഞ്ചയോ നാമ, കുസലേ ദസഹുപാഗതോ.

൨൧.‘‘കലിങ്ഗരട്ഠവിസയാ, ബ്രാഹ്മണാ ഉപഗഞ്ഛു മം;
ആയാചും മം ഹത്ഥിനാഗം, ധഞ്ഞം മങ്ഗലസമ്മതം.

൨൨.‘‘‘അവുട്ഠികോ ജനപദോ, ദുബ്ഭിക്ഖോ ഛാതകോ മഹാ;
ദദാഹി പവരം നാഗം, നീലം അഞ്ജനസവ്ഹയം.

൨൩.‘‘‘ന മേ യാചകമനുപ്പത്തേ, പടിക്ഖേപോ അനുച്ഛവോ;
മാ മേ ഭിജ്ജി സമാദാനം, ദസ്സാമി വിപുലം ഗജം’.

൨൪.‘‘നാഗം ഗഹേത്വാ സോണ്ഡായ, ഭിങ്ഗാരേ [ഭിങ്കാരേ (സീ॰)] രതനാമയേ;
ജലം ഹത്ഥേ ആകിരിത്വാ, ബ്രാഹ്മണാനം അദം ഗജം.

൨൫.‘‘തസ്സ നാഗേ പദിന്നമ്ഹി, അമച്ചാ ഏതദബ്രവും;
‘കിം നു തുയ്ഹം വരം നാഗം, യാചകാനം പദസ്സസി.

൨൬.‘‘‘ധഞ്ഞം മങ്ഗലസമ്പന്നം, സങ്ഗാമവിജയുത്തമം;
തസ്മിം നാഗേ പദിന്നമ്ഹി, കിം തേ രജ്ജം കരിസ്സതി.

൨൭. “രജ്ജമ്പി മേ ദദേ സബ്ബം, സരീരം ദജ്ജമത്തനോ;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ നാഗം അദാസഹ”’ന്തി.

കുരുരാജചരിയം തതിയം.

൪. മഹാസുദസ്സനചരിയാ

൨൮. “കുസാവതിമ്ഹി നഗരേ, യദാ ആസിം മഹീപതി;
മഹാസുദസ്സനോ നാമ, ചക്കവത്തീ മഹബ്ബലോ.

൨൯. “തത്ഥാഹം ദിവസേ തിക്ഖത്തും, ഘോസാപേമി തഹിം തഹിം;
‘കോ കിം ഇച്ഛതി പത്ഥേതി, കസ്സ കിം ദീയതു ധനം.

൩൦. “‘കോ ഛാതകോ കോ തസിതോ, കോ മാലം കോ വിലേപനം;
നാനാരത്താനി വത്ഥാനി, കോ നഗ്ഗോ പരിദഹിസ്സതി.

൩൧. “‘കോ പഥേ ഛത്തമാദേതി, കോപാഹനാ മുദൂ സുഭാ’;
ഇതി സായഞ്ച പാതോ ച, ഘോസാപേമി തഹിം തഹിം.

൩൨. “ന തം ദസസു ഠാനേസു, നപി ഠാനസതേസു വാ;
അനേകസതഠാനേസു, പടിയത്തം യാചകേ ധനം.

൩൩. “ദിവാ വാ യദി വാ രത്തിം, യദി ഏതി വനിബ്ബകോ;
ലദ്ധാ യദിച്ഛകം ഭോഗം, പൂരഹത്ഥോവ ഗച്ഛതി.

൩൪. “ഏവരൂപം മഹാദാനം, അദാസിം യാവജീവികം;
നപാഹം ദേസ്സം ധനം ദമ്മി, നപി നത്ഥി നിചയോ മയി.

൩൫. “യഥാപി ആതുരോ നാമ, രോഗതോ പരിമുത്തിയാ;
ധനേന വേജ്ജം തപ്പേത്വാ, രോഗതോ പരിമുച്ചതി.

൩൬. “തഥേവാഹം ജാനമാനോ, പരിപൂരേതുമസേസതോ;
ഊനമനം പൂരയിതും, ദേമി ദാനം വനിബ്ബകേ;
നിരാലയോ അപച്ചാസോ, സമ്ബോധിമനുപത്തിയാ”തി.

മഹാസുദസ്സനചരിയം ചതുത്ഥം.

൫. മഹാഗോവിന്ദചരിയാ

൩൭. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, സത്തരാജപുരോഹിതോ;
പൂജിതോ നരദേവേഹി, മഹാഗോവിന്ദബ്രാഹ്മണോ.

൩൮. “തദാഹം സത്തരജ്ജേസു, യം മേ ആസി ഉപായനം;
തേന ദേമി മഹാദാനം, അക്ഖോബ്ഭം [അക്ഖോഭം (സ്യാ॰ കം॰)]
സാഗരൂപമം.

൩൯. “ന മേ ദേസ്സം ധനം ധഞ്ഞം, നപി നത്ഥി നിചയോ മയി;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ ദേമി വരം ധന”ന്തി.

മഹാഗോവിന്ദചരിയം പഞ്ചമം.

൬. നിമിരാജചരിയാ

൪൦. "പുനാപരം യദാ ഹോമി, മിഥിലായം പുരുത്തമേ;
നിമി നാമ മഹാരാജാ, പണ്ഡിതോ കുസലത്ഥികോ.

൪൧."തദാഹം മാപയിത്വാന, ചതുസ്സാലം ചതുമ്മുഖം;
തത്ഥ ദാനം പവത്തേസിം, മിഗപക്ഖിനരാദിനം.

൪൨."അച്ഛാദനഞ്ച സയനം, അന്നം പാനഞ്ച ഭോജനം;
അബ്ബോച്ഛിന്നം കരിത്വാന, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൪൩."യഥാപി സേവകോ സാമിം, ധനഹേതുമുപാഗതോ;
കായേന വാചാ മനസാ, ആരാധനീയമേസതി.

൪൪."തഥേവാഹം സബ്ബഭവേ, പരിയേസിസ്സാമി ബോധിജം;
ദാനേന സത്തേ തപ്പേത്വാ, ഇച്ഛാമി ബോധിമുത്തമ"ന്തി.

നിമിരാജചരിയം ഛട്ഠം.

൭. ചന്ദകുമാരചരിയാ

൪൫. "പുനാപരം യദാ ഹോമി, ഏകരാജസ്സ അത്രജോ;
നഗരേ പുപ്ഫവതിയാ, കുമാരോ ചന്ദസവ്ഹയോ.

൪൬."തദാഹം യജനാ മുത്തോ, നിക്ഖന്തോ യഞ്ഞവാടതോ;
സംവേഗം ജനയിത്വാന, മഹാദാനം പവത്തയിം.

൪൭. "നാഹം പിവാമി ഖാദാമി, നപി ഭുഞ്ജാമി ഭോജനം;
ദക്ഖിണേയ്യേ അദത്വാന, അപി ഛപ്പഞ്ചരത്തിയോ.

൪൮."യഥാപി വാണിജോ നാമ, കത്വാന ഭണ്ഡസഞ്ചയം;
യത്ഥ ലാഭോ മഹാ ഹോതി, തത്ഥ തം [തത്ഥ നം (സീ॰), തത്ഥ (ക॰)] ഹരതി ഭണ്ഡകം.

൪൯."തഥേവ സകഭുത്താപി, പരേ ദിന്നം മഹപ്ഫലം;
തസ്മാ പരസ്സ ദാതബ്ബം, സതഭാഗോ ഭവിസ്സതി.

൫൦. "ഏതമത്ഥവസം ഞത്വാ, ദേമി ദാനം ഭവാഭവേ;
ന പടിക്കമാമി ദാനതോ, സമ്ബോധിമനുപത്തിയാ"തി.

ചന്ദകുമാരചരിയം സത്തമം.

൮. സിവിരാജചരിയാ

൫൧."അരിട്ഠസവ്ഹയേ നഗരേ, സിവിനാമാസി ഖത്തിയോ;
നിസജ്ജ പാസാദവരേ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ.

൫൨."'യം കിഞ്ചി മാനുസം ദാനം, അദിന്നം മേ ന വിജ്ജതി;
യോപി യാചേയ്യ മം ചക്ഖും, ദദേയ്യം അവികമ്പിതോ'.

൫൩."മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, സക്കോ ദേവാനമിസ്സരോ;

നിസിന്നോ ദേവപരിസായ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൪൮.'''നിസജ്ജ പാസാദവരേ, സിവിരാജാ മഹിദ്ധികോ;
ചിന്തേന്തോ വിവിധം ദാനം, അദേയ്യം സോ ന പസ്സതി.

൪൯.'''തഥം നു വിതഥം നേതം, ഹന്ദ വീമംസയാമി തം;
മുഹുത്തം ആഗമേയ്യാഥ, യാവ ജാനാമി തം മനം'.

൫൦.''പവേധമാനോ പലിതസിരോ, വലിഗത്തോ [വലിതഗത്തോ (സീ॰)] ജരാതുരോ;
അന്ധവണ്ണോവ ഹുത്വാന, രാജാനം ഉപസങ്കമി.

൫൧.''സോ തദാ പഗ്ഗഹേത്വാന, വാമം ദക്ഖിണബാഹു ച;
സിരസ്മിം അഞ്ജലിം കത്വാ, ഇദം വചനമബ്രവി.

൫൨.'''യാചാമി തം മഹാരാജ, ധമ്മിക രട്ഠവഡ്ഢന;
തവ ദാനരതാ കിത്തി, ഉഗ്ഗതാ ദേവമാനുസേ.

൫൩.'''ഉഭോപി നേത്താ നയനാ, അന്ധാ ഉപഹതാ മമ;
ഏകം മേ നയനം ദേഹി, ത്വമ്പി ഏകേന യാപയ'.

൫൪.''തസ്സാഹം വചനം സുത്വാ, ഹട്ഠോ സംവിഗ്ഗമാനസോ;
കതഞ്ജലീ വേദജാതോ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൫൫.'''ഇദാനാഹം ചിന്തയിത്വാന, പാസാദതോ ഇധാഗതോ;
ത്വം മമ ചിത്തമഞ്ഞായ, നേത്തം യാചിതുമാഗതോ.

൫൬.'''അഹോ മേ മാനസം സിദ്ധം, സങ്കപ്പോ പരിപൂരിതോ;
അദിന്നപുബ്ബം ദാനവരം, അജ്ജ ദസ്സാമി യാചകേ.

൫൭.'''ഏഹി സിവക ഉട്ഠേഹി, മാ ദന്ധയി മാ പവേധയി;
ഉഭോപി നയനം ദേഹി, ഉപ്പാടേത്വാ വണിബ്ബകേ'.

൫൮.''തതോ സോ ചോദിതോ മയ്ഹം, സിവകോ വചനം കരോ;
ഉദ്ധരിത്വാന പാദാസി, താലമിഞ്ജംവ യാചകേ.

൫൯.''ദദമാനസ്സ ദേന്തസ്സ, ദിന്നദാനസ്സ മേ സതോ;
ചിത്തസ്സ അഞ്ഞഥാ നത്ഥി, ബോധിയായേവ കാരണാ.

൬൦.''ന മേ ദേസ്സാ ഉഭോ ചക്ഖൂ, അത്താ ന മേ ന ദേസ്സിയോ;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ ചക്ഖും അദാസഹ''ന്തി.

സിവിരാജചരിയം അട്ഠമം.

൯. വേസ്സന്തരചരിയാ

൬൧.''യാ മേ അഹോസി ജനികാ, ഫുസ്സതീ [ഫുസതീ (സീ॰)] നാമ ഖത്തിയാ;
സാ അതീതാസു ജാതീസു, സക്കസ്സ മഹേസീ പിയാ.

൬൨.''തസ്സാ ആയുക്ഖയം ഞത്വാ, ദേവിന്ദോ ഏതദബ്രവി;
'ദദാമി തേ ദസ വരേ, വരഭദ്ദേ യദിച്ഛസി'.

൨൯.‘‘ഏവം വുത്താ ച സാ ദേവീ, സക്കം പുനിദമബ്രവി;
‘കിം നു മേ അപരാധത്ഥി, കിം നു ദേസ്സാ അഹം തവ;
രമ്മാ ചാവേസി മം ഠാനാ, വാതോവ ധരണീരുഹം’.

൩൦.‘‘ഏവം വുത്തോ ച സോ സക്കോ, പുന തസ്സിദമബ്രവി;
‘ന ചേവ തേ കതം പാപം, ന ച മേ ത്വംസി അപ്പിയാ.

൩൧.‘‘‘ഏത്തകംയേവ തേ ആയു, ചവനകാലോ ഭവിസ്സതി;
പടിഗ്ഗണ്ഹ മയാ ദിന്നേ, വരേ ദസ വരുത്തമേ’.

൩൨.‘‘സക്കേന സാ ദിന്നവരാ, തുട്ഠഹട്ഠാ പമോദിതാ;
മമം അബ്ഭന്തരം കത്വാ, ഫുസ്സതീ ദസ വരേ വരീ.

൩൩.‘‘തതോ ചുതാ സാ ഫുസ്സതീ, ഖത്തിയേ ഉപപജ്ജഥ;
ജേതുത്തരമ്ഹി നഗരേ, സഞ്ജയേന സമാഗമി.

൩൪.‘‘യദാഹം ഫുസ്സതിയാ കുച്ഛിം, ഓക്കന്തോ പിയമാതുയാ;
മമ തേജേന മേ മാതാ, സദാ ദാനരതാ അഹു.

൩൫.‘‘അധനേ ആതുരേ ജിണ്ണേ, യാചകേ അദ്ധികേ [പഥികേ (ക॰)] ജനേ;
സമണേ ബ്രാഹ്മണേ ഖീണേ, ദേതി ദാനം അകിഞ്ചനേ.

൩൬.‘‘ദസ മാസേ ധാരയിത്വാന, കരോന്തേ പുരം പദക്ഖിണം;
വേസ്സാനം വീഥിയാ മജ്ഝേ, ജനേസി ഫുസ്സതീ മമം.

൩൭.‘‘ന മയ്ഹം മത്തികം നാമം, നപി പേത്തികസമ്ഭവം;
ജാതേത്ഥ വേസ്സവീഥിയാ, തസ്മാ വേസ്സന്തരോ അഹു.

൩൮.‘‘യദാഹം ദാരകോ ഹോമി, ജാതിയാ അട്ഠവസ്സികോ;
തദാ നിസജ്ജ പാസാദേ, ദാനം ദാതും വിചിന്തയിം.

൩൯.‘‘‘ഹദയം ദദേയ്യം ചക്ഖും, മംസമ്പി രുധിരമ്പി ച;
ദദേയ്യം കായം സാവേത്വാ, യദി കോചി യാചയേ മമം’.

൪൦.‘‘സഭാവം ചിന്തയന്തസ്സ, അകമ്പിതമസണ്ഠിതം;
അകമ്പി തത്ഥ പഥവീ, സിനേരുവനവടംസകാ.

൪൧.‘‘അന്വദ്ധമാസേ പന്നരസേ, പുണ്ണമാസേ ഉപോസഥേ;
പച്ചയം നാഗമാരുയ്ഹ, ദാനം ദാതും ഉപാഗമിം.

൪൨.‘‘കലിങ്ഗരട്ഠവിസയാ , ബ്രാഹ്മണാ ഉപഗഞ്ഛു മം;
അയാചും മം ഹത്ഥിനാഗം, ധഞ്ഞം മങ്ഗലസമ്മതം.

൪൩.‘‘അവുട്ഠികോ ജനപദോ, ദുബ്ഭിക്ഖോ ഛാതകോ മഹാ;
ദദാഹി പവരം നാഗം, സബ്ബസേതം ഗജുത്തമം.

൪൪.‘‘ദദാമി ന വികമ്പാമി, യം മം യാചന്തി ബ്രാഹ്മണാ;
സന്തം നപ്പതിഗൂഹാമി [നപ്പതിഗുയ്ഹാമി (സീ॰ ക॰)], ദാനേ മേ രമതേ മനോ.

൪൫.‘‘ന മേ യാചകമനുപ്പത്തേ, പടിക്ഖേപോ അനുച്ഛവോ;

‘മാ മേ ഭിജ്ജി സമാദാനം, ദസ്സാമി വിപുലം ഗജം’.

൧൨. “നാഗം ഗഹേത്വാ സോണ്ഡായ, ഭിങ്ഗാരേ രതനാമയേ;
ജലം ഹത്ഥേ ആകിരിത്വാ, ബ്രാഹ്മണാനം അദം ഗജം.

൧൩. “പുനാപരം ദദന്തസ്സ, സബ്ബസേതം ഗജുത്തമം;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൧൪. “തസ്സ നാഗസ്സ ദാനേന, സിവയോ കുദ്ധാ സമാഗതാ;
പബ്ബാജേസും സകാ രട്ഠാ, ‘വങ്കം ഗച്ഛതു പബ്ബതം’.

൧൫. “തേസം നിച്ഛുഭമാനാനം, അകമ്പിത്ഥമസണ്ഠിതം;
മഹാദാനം പവത്തേതും, ഏകം വരമയാചിസം.

൧൬. “യാചിതാ സിവയോ സബ്ബേ, ഏകം വരമദംസു മേ;
സാവയിത്വാ കണ്ണഭേരിം, മഹാദാനം ദദാമഹം.

൧൭. “അഥേത്ഥ വത്തതീ സദ്ദോ, തുമുലോ ഭേരവോ മഹാ;
ദാനേനിമം നീഹരന്തി, പുന ദാനം ദദാതയം.

൧൮. “ഹത്ഥിം അസ്സേ രഥേ ദത്വാ, ദാസിം ദാസം ഗവം ധനം;
മഹാദാനം ദദിത്വാന, നഗരാ നിക്ഖമിം തദാ.

൧൯. “നിക്ഖമിത്വാന നഗരാ, നിവത്തിത്വാ വിലോകിതേ;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൨൦. “ചതുവാഹിം രഥം ദത്വാ, ഠത്വാ ചാതുമ്മഹാപഥേ;
ഏകാകിയോ അദുതിയോ, മദ്ദിദേവിം ഇദമബ്രവിം.

൨൧. “‘ത്വം മദ്ദി കണ്ഹം ഗണ്ഹാഹി, ലഹുകാ ഏസാ കനിട്ഠികാ;
അഹം ജാലിം ഗഹേസ്സാമി, ഗരുകോ ഭാതികോ ഹി സോ’.

൨൨. “പദുമം പുണ്ഡരീകംവ, മദ്ദീ കണ്ഹാജിനഗ്ഗഹീ;
അഹം സുവണ്ണബിമ്ബംവ, ജാലിം ഖത്തിയമഗ്ഗഹിം.

൨൩. “അഭിജാതാ സുഖുമാലാ, ഖത്തിയാ ചതുരോ ജനാ;
വിസമം സമം അക്കമന്താ, വങ്കം ഗച്ഛാമ പബ്ബതം.

൨൪. “യേ കേചി മനുജാ ഏന്തി, അനുമഗ്ഗേ പടിപ്പഥേ;
മഗ്ഗന്തേ പടിപുച്ഛാമ, ‘കുഹിം വങ്കന്ത [വങ്കത (സീ॰)] പബ്ബതോ’.

൨൫. “തേ തത്ഥ അമ്ഹേ പസ്സിത്വാ, കരുണം ഗിരമുദീരയും;
ദുക്ഖം തേ പടിവേദേന്തി, ദൂരേ വങ്കന്തപബ്ബതോ.

൨൬. “യദി പസ്സന്തി പവനേ, ദാരകാ ഫലിനേ ദുമേ;
തേസം ഫലാനം ഹേതുമ്ഹി, ഉപരോദന്തി ദാരകാ.

൨൭. “രോദന്തേ ദാരകേ ദിസ്വാ, ഉബ്ബിദ്ധാ [ഉബ്ബിഗ്ഗാ (സ്യാ॰ കം॰)] വിപുലാ ദുമാ;
സയമേവോണമിത്വാന, ഉപഗച്ഛന്തി ദാരകേ.

൨൮. “ഇദം അച്ഛരിയം ദിസ്വാ, അബ്ഭുതം ലോമഹംസനം;

സാഹുകാരം [സാധുകാരം (സബ്ബത്ഥ)] പവത്തേസി, മദ്ദീ സബ്ബങ്ഗസോഭനാ.

൧൦൨. ‘‘അച്ഛേരം വത ലോകസ്മിം, അബ്ഭുതം ലോമഹംസനം;
വേസ്സന്തരസ്സ തേജേന, സയമേവോണതാ ദുമാ.

൧൦൩. ‘‘സങ്ഖിപിംസു പഥം യക്ഖാ, അനുകമ്പായ ദാരകേ;
നിക്ഖന്തദിവസേനേവ [നിക്ഖന്തദിവസേയേവ (സീ॰)],
ചേതരട്ഠമുപാഗമും.

൧൦൪. ‘‘സട്ഠിരാജസഹസ്സാനി, തദാ വസന്തി മാതുലേ;
സബ്ബേ പഞ്ജലികാ ഹുത്വാ, രോദമാനാ ഉപാഗമും.

൧൦൫. ‘‘തത്ഥ വത്തേത്വാ സല്ലാപം, ചേതേഹി ചേതപുത്തേഹി;
തേ തതോ നിക്ഖമിത്വാന, വങ്കം അഗമു പബ്ബതം.

൧൦൬. ‘‘ആമന്തയിത്വാ ദേവിന്ദോ, വിസ്സകമ്മം [വിസുകമ്മം (ക॰)] മഹിദ്ധികം;
അസ്സമം സുകതം രമ്മം, പണ്ണസാലം സുമാപയ.

൧൦൭. ‘‘സക്കസ്സ വചനം സുത്വാ, വിസ്സകമ്മോ മഹിദ്ധികോ;
അസ്സമം സുകതം രമ്മം, പണ്ണസാലം സുമാപയി.

൧൦൮. ‘‘അജ്ഝോഗാഹേത്വാ പവനം, അപ്പസദ്ദം നിരാകുലം;
ചതുരോ ജനാ മയം തത്ഥ, വസാമ പബ്ബതന്തരേ.

൧൦൯. ‘‘അഹഞ്ച മദ്ദിദേവീ ച, ജാലീ കണ്ഹാജിനാ ചുഭോ;
അഞ്ഞമഞ്ഞം സോകനുദാ, വസാമ അസ്സമേ തദാ.

൧൧൦. ‘‘ദാരകേ അനുരക്ഖന്തോ, അസുഞ്ഞോ ഹോമി അസ്സമേ;
മദ്ദീ ഫലം ആഹരിത്വാ, പോസേതി സാ തയോ ജനേ.

൧൧൧. ‘‘പവനേ വസമാനസ്സ, അദ്ധികോ മം ഉപാഗമി;
ആയാചി പുത്തകേ മയ്ഹം, ജാലിം കണ്ഹാജിനം ചുഭോ.

൧൧൨. ‘‘യാചകം ഉപഗതം ദിസ്വാ, ഹാസോ മേ ഉപപജ്ജഥ;
ഉഭോ പുത്തേ ഗഹേത്വാന, അദാസിം ബ്രാഹ്മണേ തദാ.

൧൧൩. ‘‘സകേ പുത്തേ ചജന്തസ്സ, ജൂജകേ ബ്രാഹ്മണേ യദാ;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൧൧൪. ‘‘പുനദേവ സക്കോ ഓരുയ്ഹ, ഹുത്വാ ബ്രാഹ്മണസന്നിഭോ;
ആയാചി മം മദ്ദിദേവിം, സീലവന്തിം പതിബ്ബതം.

൧൧൫. ‘‘മദ്ദിം ഹത്ഥേ ഗഹേത്വാന, ഉദകഞ്ജലി പൂരിയ;
പസന്നമനസങ്കപ്പോ, തസ്സ മദ്ദിം അദാസഹം.

൧൧൬. ‘‘മദ്ദിയാ ദീയമാനായ, ഗഗനേ ദേവാ പമോദിതാ;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൧൧൭. ‘‘ജാലിം കണ്ഹാജിനം ധീതം, മദ്ദിദേവിം പതിബ്ബതം;
ചജമാനോ ന ചിന്തേസിം, ബോധിയായേവ കാരണാ.

൧൧൯. ന മേ ദേസ്സാ ഉഭോ പുത്താ, മദ്ദിദേവീ ന ദേസ്സിയാ;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ പിയേ അദാസഹം.

൧൨൦. ‘‘പുനാപരം ബ്രഹാരഞ്ഞേ, മാതാപിതുസമാഗമേ;
കരുണം പരിദേവന്തേ, സല്ലപന്തേ സുഖം ദുഖം.

൧൨൧. ‘‘ഹിരോത്തപ്പേന ഗരുനാ [ഗരുനം (സ്യാ॰ ക॰)], ഉഭിന്നം ഉപസങ്കമി;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൧൨൨. ‘‘പുനാപരം ബ്രഹാരഞ്ഞാ, നിക്ഖമിത്വാ സഞാതിഭി;
പവിസാമി പുരം രമ്മം, ജേതുത്തരം പുരുത്തമം.

൧൨൩. ‘‘രതനാനി സത്ത വസ്സിംസു, മഹാമേഘോ പവസ്സഥ;
തദാപി പഥവീ കമ്പി, സിനേരുവനവടംസകാ.

൧൨൪. ‘‘അചേതനായം പഥവീ, അവിഞ്ഞായ സുഖം ദുഖം;
സാപി ദാനബലാ മയ്ഹം, സത്തക്ഖത്തും പകമ്പഥാ’’തി.

വേസ്സന്തരചരിയം നവമം.

൧൦. സസപണ്ഡിതചരിയാ

൧൨൫. ‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, സസകോ പവനചാരകോ;
തിണപണ്ണസാകഫലഭക്ഖോ, പരഹേഠനവിവജ്ജിതോ.

൧൨൬. ‘‘മക്കടോ ച സിങ്ഗാലോ ച, സുത്തപോതോ ചഹം തദാ;
വസാമ ഏകസാമന്താ, സായം പാതോ ച ദിസ്സരേ [സായം പാതോ പദിസ്സരേ (ക॰)].

൧൨൭. ‘‘അഹം തേ അനുസാസാമി, കിരിയേ കല്യാണപാപകേ;
‘പാപാനി പരിവജ്ജേഥ, കല്യാണേ അഭിനിവിസ്സഥ’.

൧൨൮. ‘‘ഉപോസഥമ്ഹി ദിവസേ, ചന്ദം ദിസ്വാന പൂരിതം;
ഏതേസം തത്ഥ ആചിക്ഖിം, ദിവസോ അജ്ജുപോസഥോ.

൧൨൯. ‘‘ദാനാനി പടിയാദേഥ, ദക്ഖിണേയ്യസ്സ ദാതവേ;
ദത്വാ ദാനം ദക്ഖിണേയ്യേ, ഉപവസ്സഥുപോസഥം.

൧൩൦. ‘‘തേ മേ സാധൂതി വത്വാന, യഥാസത്തി യഥാബലം;
ദാനാനി പടിയാദേത്വാ, ദക്ഖിണേയ്യം ഗവേസിസും [ഗവേസയ്യും (ക॰)].

൧൩൧. ‘‘അഹം നിസജ്ജ ചിന്തേസിം, ദാനം ദക്ഖിണനുച്ഛവം;
‘യദിഹം ലഭേ ദക്ഖിണേയ്യം, കിം മേ ദാനം ഭവിസ്സതി.

൧൩൨. ‘‘‘ന മേ അത്ഥി തിലാ മുഗ്ഗാ, മാസാ വാ തണ്ഡുലാ ഘതം;
അഹം തിണേന യാപേമി, ന സക്കാ തിണ ദാതവേ.

൧൩൩. ‘‘‘യദി കോചി ഏതി ദക്ഖിണേയ്യോ, ഭിക്ഖായ മമ സന്തികേ;
ദജ്ജാഹം സകമത്താനം, ന സോ തുച്ഛോ ഗമിസ്സതി’.

൧൩൪. ‘‘മമ സങ്കപ്പമഞ്ഞായ, സക്കോ ബ്രാഹ്മണവണ്ണിനാ;

ആസയം മേ ഉപാഗച്ഛി, ദാനവീമംസനായ മേ.

൧൧൩. “തമഹം ദിസ്വാന സന്തുട്ഠോ, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘സാധു ഖോസി അനുപ്പത്തോ, ഘാസഹേതു മമന്തികേ.

൧൧൪. “‘അദിന്നപുബ്ബം ദാനവരം, അജ്ജ ദസ്സാമി തേ അഹം;
തുവം സീലഗുണൂപേതോ, അയുത്തം തേ പരഹേഠനം.

൧൧൫. “‘ഏഹി അഗ്ഗിം പദീപേഹി, നാനാകട്ഠേ സമാനയ;
അഹം പചിസ്സമത്താനം, പക്കം ത്വം ഭക്ഖയിസ്സസി’.

൧൧൬. “‘സാധൂ’തി സോ ഹട്ഠമനോ, നാനാകട്ഠേ സമാനയി;
മഹന്തം അകാസി ചിതകം, കത്വാ അങ്ഗാരഗബ്ഭകം.

൧൧൭. “അഗ്ഗിം തത്ഥ പദീപേസി, യഥാ സോ ഖിപ്പം മഹാ ഭവേ;
ഫോടേത്വാ രജഗതേ ഗത്തേ, ഏകമന്തം ഉപാവിസിം.

൧൧൮. “യദാ മഹാകട്ഠപുഞ്ജോ, ആദിത്തോ ധമധമായതി [ധുമധുമായതി (സീ॰), ധമമായതി (ക॰)];
തദുപ്പതിത്വാ പപതിം, മജ്ഝേ ജാലസിഖന്തരേ.

൧൨൦. “യഥാ സീതോദകം നാമ, പവിട്ഠം യസ്സ കസ്സചി;
സമേതി ദരഥപരിളാഹം, അസ്സാദം ദേതി പീതി ച.

൧൨൧. “തഥേവ ജലിതം അഗ്ഗിം, പവിട്ഠസ്സ മമം തദാ;
സബ്ബം സമേതി ദരഥം, യഥാ സീതോദകം വിയ.

൧൨൨. “ഛവിം ചമ്മം മംസം ന്ഹാരും, അട്ഠിം ഹദയബന്ധനം;
കേവലം സകലം കായം, ബ്രാഹ്മണസ്സ അദാസഹ”ന്തി.

സസപണ്ഡിതചരിയം ദസമം.

അകിത്തിവഗ്ഗോ പഠമോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

അകിത്തിബ്രാഹ്മണോ സങ്ഖോ, കുരുരാജാ ധനഞ്ചയോ;
മഹാസുദസ്സനോ രാജാ, മഹാഗോവിന്ദബ്രാഹ്മണോ.

നിമി ചന്ദകുമാരോ ച, സിവി വേസ്സന്തരോ സസോ;
അഹമേവ തദാ ആസിം, യോ തേ ദാനവരേ അദാ.

ഏതേ ദാനപരിക്ഖാരാ, ഏതേ ദാനസ്സ പാരമീ;
ജീവിതം യാചകേ ദത്വാ, ഇമം പാരമി പൂരയിം.

ഭിക്ഖായ ഉപഗതം ദിസ്വാ, സകത്താനം പരിച്ചജിം;
ദാനേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ ദാനപാരമീതി.

ദാനപാരമിനിദ്ദേസോ നിട്ഠിതോ.

൨. ഹത്ഥിനാഗവഗ്ഗോ

൧. മാതുപോസകചരിയാ

൧. “യദാ അഹോസിം പവനേ, കുഞ്ജരോ മാതുപോസകോ;
ന തദാ അത്ഥി മഹിയാ, ഗുണേന മമ സാദിസോ.

൨. “പവനേ ദിസ്വാ വനചരോ, രഞ്ഞോ മം പടിവേദയി;
‘തവാനുച്ഛവോ മഹാരാജ, ഗജോ വസതി കാനനേ.

൩. ‘‘‘ന തസ്സ പരിക്ഖായത്ഥോ, നപി ആളകകാസുയാ;
സഹ ഗഹിതേ [സമം ഗഹിതേ (സീ॰)] സോണ്ഡായ, സയമേവ ഇധേഹി’തി.

൪. “തസ്സ തം വചനം സുത്വാ, രാജാപി തുട്ഠമാനസോ;
പേസേസി ഹത്ഥിദമകം, ഛേകാചരിയം സുസിക്ഖിതം.

൫. “ഗന്ത്വാ സോ ഹത്ഥിദമകോ, അദ്ദസ പദുമസ്സരേ;
ഭിസമുളാലം [ഭിസമൂലം (ക॰)] ഉദ്ധരന്തം, യാപനത്ഥായ മാതുയാ.

൬. “വിഞ്ഞായ മേ സീലഗുണം, ലക്ഖണം ഉപധാരയി;
‘ഏഹി പുത്താ’തി പത്വാന, മമ സോണ്ഡായ അഗ്ഗഹി.

൭. “യം മേ തദാ പാകതികം, സരീരാനുഗതം ബലം;
അജ്ജ നാഗസഹസ്സാനം, ബലേന സമസാദിസം.

൮. “യദിഹം തേസം പകുപ്പേയ്യം, ഉപേതാനം ഗഹണായ മം;
പടിബലോ ഭവേ തേസം, യാവ രജ്ജമ്പി മാനുസം.

൯. “അപി ചാഹം സീലരക്ഖായ, സീലപാരമിപൂരിയാ;
ന കരോമി ചിത്തേ അഞ്ഞഥത്തം, പക്ഖിപന്തം മമാളകേ.

൧൦. “യദി തേ മം തത്ഥ കോട്ടേയ്യും, ഫരസൂഹി തോമരേഹി ച;
നേവ തേസം പകുപ്പേയ്യം, സീലഖണ്ഡഭയാ മമാ”തി.

മാതുപോസകചരിയം പഠമം.

൨. ഭൂരിദത്തചരിയാ

൧൧. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, ഭൂരിദത്തോ മഹിദ്ധികോ;
വിരൂപക്ഖേന മഹാരഞ്ഞാ, ദേവലോകമഗഞ്ഛഹം.

൧൨. “തത്ഥ പസ്സിത്വാഹം ദേവേ, ഏകന്തം സുഖസമപ്പിതേ;
തം സഗ്ഗഗമനത്ഥായ, സീലബ്ബതം സമാദിയിം.

൧൩. “സരീരകിച്ചം കത്വാന, ഭുത്വാ യാപനമത്തകം;
ചതുരോ അങ്ഗേ അധിട്ഠായ, സേമി വമ്മികമുദ്ധനി.

൧൪. “ഛവിയാ ചമ്മേന മംസേന, നഹാരുഅട്ഠികേഹി വാ;
യസ്സ ഏതേന കരണീയം, ദിന്നംയേവ ഹരാതു സോ.

൧൫."സംസിതോ അകതഞ്ഞുനാ, ആലമ്പായനോ [ആലമ്ബണോ (സീ॰)] മമഗ്ഗഹി;
പേളായ പക്ഖിപിത്വാന, കീളേതി മം തഹിം തഹിം.

൧൬."പേളായ പക്ഖിപന്തേപി, സമ്മദ്ദന്തേപി പാണിനാ;
ആലമ്പായനേ [ആലമ്ബണേ (സീ॰)] ന കുപ്പാമി, സീലഖണ്ഡഭയാ മമ.

൧൭."സകജീവിതപരിച്ചാഗോ , തിണതോ ലഹുകോ മമ;
സീലവീതിക്കമോ മയ്ഹം, പഥവീഉപ്പതനം വിയ.

൧൮."നിരന്തരം ജാതിസതം, ചജേയ്യം മമ ജീവിതം;
നേവ സീലം പഭിന്ദേയ്യം, ചതുദ്ദീപാന ഹേതുപി.

൧൯."അപി ചാഹം സീലരക്ഖായ, സീലപാരമിപൂരിയാ;
ന കരോമി ചിത്തേ അഞ്ഞഥത്തം, പക്ഖിപന്തമ്പി പേളകേ"തി.

ഭൂരിദത്തചരിയം ദുതിയം.

൩. ചമ്പേയ്യനാഗചരിയാ

൨൦."പുനാപരം യദാ ഹോമി, ചമ്പേയ്യകോ മഹിദ്ധികോ;
തദാപി ധമ്മികോ ആസിം, സീലബ്ബതസമപ്പിതോ.

൨൧."തദാപി മം ധമ്മചാരിം, ഉപവുത്ഥം ഉപോസഥം;
അഹിതുണ്ഡികോ ഗഹേത്വാന, രാജദ്വാരമ്ഹി കീളതി.

൨൨."യം യം സോ വണ്ണം ചിന്തയി, നീലംവ പീതലോഹിതം;
തസ്സ ചിത്താനുവത്തന്തോ, ഹോമി ചിന്തിതസന്നിഭോ.

൨൩."ഥലം കരേയ്യമുദകം, ഉദകമ്പി ഥലം കരേ;
യദിഹം തസ്സ പകുപ്പേയ്യം, ഖണേന ഛാരികം കരേ.

൨൪."യദി ചിത്തവസീ ഹേസ്സം, പരിഹായിസ്സാമി സീലതോ;
സീലേന പരിഹീനസ്സ, ഉത്തമത്ഥോ ന സിജ്ഝതി.

൨൫."കാമം ഭിജ്ജതുയം കായോ, ഇധേവ വികിരീയതു;
നേവ സീലം പഭിന്ദേയ്യം, വികിരന്തേ ഭുസം വിയാ"തി.

ചമ്പേയ്യനാഗചരിയം തതിയം.

൪. ചൂളബോധിചരിയാ

൨൬."പുനാപരം യദാ ഹോമി, ചൂളബോധി സുസീലവാ;
ഭവം ദിസ്വാന ഭയതോ, നേക്ഖമ്മം അഭിനിക്ഖമിം.

൨൭."യാ മേ ദുതിയികാ ആസി, ബ്രാഹ്മണീ കനകസന്നിഭാ;
സാപി വട്ടേ അനപേക്ഖാ, നേക്ഖമ്മം അഭിനിക്ഖമി.

൨൮."നിരാലയാ ഛിന്നബന്ധൂ, അനപേക്ഖാ കുലേ ഗണേ;
ചരന്താ ഗാമനിഗമം, ബാരാണസിമുപാഗമും.

൨൯.തത്ഥ വസാമ നിപകാ, അസംസട്ഠാ കുലേ ഗണേ;
നിരാകുലേ അപ്പസദ്ദേ, രാജുയ്യാനേ വസാമുഭോ.

൩൦.“ഉയ്യാനദസ്സനം ഗന്ത്വാ, രാജാ അദ്ദസ ബ്രാഹ്മണിം;
ഉപഗമ്മ മമം പുച്ഛി, ‘തുയ്ഹേസാ കാ കസ്സ ഭരിയാ’.

൩൧.“ഏവം വുത്തേ അഹം തസ്സ, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘ന മയ്ഹം ഭരിയാ ഏസാ, സഹധമ്മാ ഏകസാസനീ’.

൩൨.“തിസ്സാ [തസ്സാ (സീ॰)] സാരത്തഗധിതോ, ഗാഹാപേത്വാന ചേടകേ;
നിപ്പീളയന്തോ ബലസാ, അന്തേപുരം പവേസയി.

൩൩.“ഓദപത്തകിയാ മയ്ഹം, സഹജാ ഏകസാസനീ;
ആകഡ്ഢിത്വാ നയന്തിയാ, കോപോ മേ ഉപപജ്ജഥ.

൩൪.“സഹ കോപേ സമുപ്പന്നേ, സീലബ്ബതമനുസ്സരിം;
തത്ഥേവ കോപം നിഗ്ഗണ്ഹിം, നാദാസിം വഡ്ഢിതൂപരി.

൩൫.“യദി നം ബ്രാഹ്മണിം കോചി, കോട്ടേയ്യ തിണ്ഹസത്തിയാ;
നേവ സീലം പഭിന്ദേയ്യം, ബോധിയായേവ കാരണാ.

൩൬.“ന മേസാ ബ്രാഹ്മണീ ദേസ്സാ, നപി മേ ബലം ന വിജ്ജതി;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ സീലാനുരക്ഖിസ”ന്തി.

ചൂളബോധിചരിയം ചതുത്ഥം.

൫. മഹിംസരാജചരിയാ

൩൭.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, മഹിംസോ പവനചാരകോ;
പവഡ്ഢകായോ ബലവാ, മഹന്തോ ഭീമദസ്സനോ.

൩൮.പബ്ഭാരേ ഗിരിദുഗ്ഗേ [വനദുഗ്ഗേ (സീ॰)] ച, രുക്ഖമൂലേ ദകാസയേ;
ഹോതേത്ഥ ഠാനം മഹിംസാനം, കോചി കോചി തഹിം തഹിം.

൩൯.“വിചരന്തോ ബ്രഹാരഞ്ഞേ, ഠാനം അദ്ദസ ഭദ്ദകം;
തം ഠാനം ഉപഗന്ത്വാന, തിട്ഠാമി ച സയാമി ച.

൪൦. “അഥേത്ഥ കപിമാഗന്ത്വാ, പാപോ അനരിയോ ലഹു;
ഖന്ധേ നലാടേ ഭമുകേ, മുത്തേതി ഓഹനേതി തം.

൪൧.“സകിമ്പി ദിവസം ദുതിയം, തതിയം ചതുത്ഥമ്പി ച;
ദൂസേതി മം സബ്ബകാലം, തേന ഹോമി ഉപദ്ദുതോ.

൪൨.“മമം ഉപദ്ദുതം ദിസ്വാ, യക്ഖോ മം ഇദമബ്രവി;
‘നാസേഹേതം ഛവം പാപം, സിങ്ഗേഹി ച ഖുരേഹി ച’.

൪൩.“ഏവം വുത്തേ തദാ യക്ഖേ, അഹം തം ഇദമബ്രവിം;
‘കിം ത്വം മക്ഖേസി കുണപേന, പാപേന അനരിയേന മം.

൪൪.“‘യദിഹം തസ്സ പകുപ്പേയ്യം, തതോ ഹീനതരോ ഭവേ;
സീലഞ്ച മേ പഭിജ്ജേയ്യ, വിഞ്ഞൂ ച ഗരഹേയ്യു മം.

൪൫."ഹീളിതാ ജീവിതാ വാപി, പരിസുദ്ധേന മതം വരം;
ക്യാഹം ജീവിതഹേതൂപി, കാഹാമിം പരഹേഠനം'.

൪൬."മമേവായം മഞ്ഞമാനോ, അഞ്ഞേപേവം കരിസ്സതി;
തേവ തസ്സ വധിസ്സന്തി, സാ മേ മുത്തി ഭവിസ്സതി.

൪൭."ഹീനമജ്ഝിമഉക്കട്ഠേ, സഹന്തോ അവമാനിതം;
ഏവം ലഭതി സപ്പഞ്ഞോ, മനസാ യഥാ പത്ഥിത"ന്തി.

മഹിംസരാജചരിയം പഞ്ചമം.

൬. രുരുരാജചരിയാ

൪൮."പുനാപരം യദാ ഹോമി, സുതത്തകനകസന്നിഭോ;
മിഗരാജാ രുരുനാമ, പരമസീലസമാഹിതോ.

൪൯."രമ്മേ പദേസേ രമണീയേ, വിവിത്തേ അമനുസ്സകേ;
തത്ഥ വാസം ഉപഗഞ്ഛിം, ഗങ്ഗാകൂലേ മനോരമേ.

൫൦. "അഥ ഉപരി ഗങ്ഗായ, ധനികേഹി പരിപീളിതോ;
പുരിസോ ഗങ്ഗായ പപതി, 'ജീവാമി വാ മരാമി വാ'.

൫൧."രത്തിന്ദിവം സോ ഗങ്ഗായ, വുയ്ഹമാനോ മഹോദകേ;
രവന്തോ കരുണം രവം, മജ്ഝേ ഗങ്ഗായ ഗച്ഛതി.

൫൨."തസ്സാഹം സദ്ദം സുത്വാന, കരുണം പരിദേവതോ;
ഗങ്ഗായ തീരേ ഠത്വാന, അപുച്ഛിം 'കോസി ത്വം നരോ'.

൫൩."സോ മേ പുട്ഠോ ച ബ്യാകാസി, അത്തനോ കരണം തദാ;
'ധനികേഹി ഭീതോ തസിതോ, പക്ഖന്ദോഹം മഹാനദിം'.

൫൪."തസ്സ കത്വാന കാരുഞ്ഞം, ചജിത്വാ മമ ജീവിതം;
പവിസിത്വാ നീഹരിം തസ്സ, അന്ധകാരമ്ഹി രത്തിയാ.

൫൫."അസ്സത്ഥകാലമഞ്ഞായ, തസ്സാഹം ഇദമബ്രവിം;
'ഏകം തം വരം യാചാമി, മാ മം കസ്സചി പാവദ'.

൫൬."നഗരം ഗന്ത്വാന ആചിക്ഖി, പുച്ഛിതോ ധനഹേതുകോ;
രാജാനം സോ ഗഹേത്വാന, ഉപഗഞ്ഛി മമന്തികം.

൫൭."യാവതാ കരണം സബ്ബം, രഞ്ഞോ ആരോചിതം മയാ;
രാജാ സുത്വാന വചനം, ഉസും തസ്സ പകപ്പയി;
'ഇധേവ ഘാതയിസ്സാമി, മിത്തദുബ്ഭിം [മിത്തദൂഭിം (സീ॰)] അനാരിയം'.

൫൮."തമഹം അനുരക്ഖന്തോ, നിമ്മിനിം മമ അത്തനാ;
'തിട്ഠതേസോ മഹാരാജ, കാമകാരോ ഭവാമി തേ'.

൫൯."അനുരക്ഖിം മമ സീലം, നാരക്ഖിം മമ ജീവിതം;
സീലവാ ഹി തദാ ആസിം, ബോധിയായേവ കാരണാ"തി.

രുരുരാജചരിയം ഛട്ഠം.

൭. മാതങ്ഗചരിയാ

൬൦. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, ജടിലോ ഉഗ്ഗതാപനോ;
മാതങ്ഗോ നാമ നാമേന, സീലവാ സുസമാഹിതോ.

൬൧. “അഹഞ്ച ബ്രാഹ്മണോ ഏകോ, ഗങ്ഗാകൂലേ വസാമുഭോ;
അഹം വസാമി ഉപരി, ഹേട്ഠാ വസതി ബ്രാഹ്മണോ.

൬൨. “വിചരന്തോ അനുകൂലമ്ഹി, ഉദ്ധം മേ അസ്സമദ്ദസ;
തത്ഥ മം പരിഭാസേത്വാ, അഭിസപി മുദ്ധഫാലനം.

൬൩. “യദിഹം തസ്സ പകുപ്പേയ്യം, യദി സീലം ന ഗോപയേ;
ഓലോകേത്വാനഹം തസ്സ, കരേയ്യം ഛാരികം വിയ.

൬൪. “യം സോ തദാ മം അഭിസപി, കുപിതോ ദുട്ഠമാനസോ;
തസ്സേവ മത്ഥകേ നിപതി, യോഗേന തം പമോചയിം.

൬൫. “അനുരക്ഖിം മമ സീലം, നാരക്ഖിം മമ ജീവിതം;
സീലവാ ഹി തദാ ആസിം, ബോധിയായേവ കാരണാ”തി.

മാതങ്ഗചരിയം സത്തമം.

൮. ധമ്മദേവപുത്തചരിയാ

൬൬. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, മഹാപക്ഖോ മഹിദ്ധികോ;
ധമ്മോ നാമ മഹായക്ഖോ, സബ്ബലോകാനുകമ്പകോ.

൬൭. “ദസകുസലകമ്മപഥേ , സമാദപേന്തോ മഹാജനം;
ചരാമി ഗാമനിഗമം, സമിത്തോ സപരിജ്ജനോ.

൬൮. “പാപോ കദരിയോ യക്ഖോ, ദീപേന്തോ ദസ പാപകേ;
സോപേത്ഥ മഹിയാ ചരതി, സമിത്തോ സപരിജ്ജനോ.

൬൯. “ധമ്മവാദീ അധമ്മോ ച, ഉഭോ പച്ചനികാ മയം;
ധുരേ ധുരം ഘട്ടയന്താ, സമിമ്ഹാ പടിപഥേ ഉഭോ.

൭൦. “കലഹോ വത്തതീ ഭേസ്മാ, കല്യാണപാപകസ്സ ച;
മഗ്ഗാ ഓക്കമനത്ഥായ, മഹായുദ്ധോ ഉപട്ഠിതോ.

൭൧. “യദിഹം തസ്സ കുപ്പേയ്യം, യദി ഭിന്ദേ തപോഗുണം;
സഹപരിജനം തസ്സ, രജഭൂതം കരേയ്യഹം.

൭൨. “അപിചാഹം സീലരക്ഖായ, നിബ്ബാപേത്വാന മാനസം;
സഹ ജനേനോക്കമിത്വാ, പഥം പാപസ്സ ദാസഹം.

൭൩. “സഹ പഥതോ ഓക്കന്തേ, കത്വാ ചിത്തസ്സ നിബ്ബുതിം;
വിവരം അദാസി പഥവീ, പാപയക്ഖസ്സ താവദേ”തി.

ധമ്മദേവപുത്തചരിയം അട്ഠമം.

൯. അലീനസത്തുചരിയാ

൩൪."പഞ്ചാലരട്ഠേ നഗരവരേ, കപിലായം [കമ്പിലായം (സീ॰), കപ്പിലായം (സ്യാ॰)] പുരുത്തമേ;
രാജാ ജയദ്ദിസോ നാമ, സീലഗുണമുപാഗതോ.

൩൫."തസ്സ രഞ്ഞോ അഹം പുത്തോ, സുതധമ്മോ സുസീലവാ;
അലീനസത്തോ ഗുണവാ, അനുരക്ഖപരിജനോ സദാ.

൩൬."പിതാ മേ മിഗവം ഗന്ത്വാ, പോരിസാദം ഉപാഗമി;
സോ മേ പിതുമഗ്ഗഹേസി, 'ഭക്ഖോസി മമ മാ ചലി'.

൩൭."തസ്സ തം വചനം സുത്വാ, ഭീതോ തസിതവേധിതോ;
ഊരുക്ഖമ്ഭോ അഹു തസ്സ, ദിസ്വാന പോരിസാദകം.

൩൮."മിഗവം ഗഹേത്വാ മുഞ്ചസ്സു, കത്വാ ആഗമനം പുന;
ബ്രാഹ്മണസ്സ ധനം ദത്വാ, പിതാ ആമന്തയീ മമം.

൩൯."'രജ്ജം പുത്ത പടിപജ്ജ, മാ പമജ്ജി പുരം ഇദം;
കതം മേ പോരിസാദേന, മമ ആഗമനം പുന'.

൪൦."മാതാപിതൂ ച വന്ദിത്വാ, നിമ്മിനിത്വാന അത്തനാ;
നിക്ഖിപിത്വാ ധനും ഖഗ്ഗം, പോരിസാദം ഉപാഗമിം.

൪൧."സസത്ഥഹത്ഥൂപഗതം, കദാചി സോ തസിസ്സതി;
തേന ഭിജ്ജിസ്സതി സീലം, പരിത്താസം [പരിതാസം (സീ॰)] കതേ മയി.

൪൨."സീലഖണ്ഡഭയാ മയ്ഹം, തസ്സ ദേസ്സം ന ബ്യാഹരിം;
മേത്തചിത്തോ ഹിതവാദീ, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൪൩."'ഉജ്ജാലേഹി മഹാഅഗ്ഗിം, പപതിസ്സാമി രുക്ഖതോ;
ത്വം പക്കകാലമഞ്ഞായ [സുപക്കകാലമഞ്ഞായ (പീ॰)], ഭക്ഖയ മം പിതാമഹ'.

൪൪."ഇതി സീലവതം ഹേതു, നാരക്ഖിം മമ ജീവിതം;
പബ്ബാജേസിം ചഹം തസ്സ, സദാ പാണാതിപാതിക"ന്തി.

അലീനസത്തുചരിയം നവമം.

൧൦. സങ്ഖപാലചരിയാ

൪൫."പുനാപരം യദാ ഹോമി, സങ്ഖപാലോ മഹിദ്ധികോ;
ദാഠാവുധോ ഘോരവിസോ, ദ്വിജിവ്ഹോ ഉരഗാധിഭൂ.

൪൬."ചതുപ്പഥേ മഹാമഗ്ഗേ, നാനാജനസമാകുലേ;
ചതുരോ അങ്ഗേ അധിട്ഠായ, തത്ഥ വാസമകപ്പയിം.

൪൭."ഛവിയാ ചമ്മേന മംസേന, നഹാരുഅട്ഠികേഹി വാ;
യസ്സ ഏതേന കരണീയം, ദിന്നംയേവ ഹരാതു സോ.

൪൮."അദ്ദസംസു ഭോജപുത്താ, ഖരാ ലുദ്ദാ അകാരുണാ;
ഉപഗഞ്ഛും മമം തത്ഥ, ദണ്ഡമുഗ്ഗരപാണിനോ.

൮൯.“നാസായ വിനിവിജ്ഝിത്വാ, നങ്ഗുട്ഠേ പിട്ഠികണ്ടകേ;
കാജേ ആരോപയിത്വാന, ഭോജപുത്താ ഹരിംസു മം.

൯൦.“സസാഗരന്തം പഥവിം, സകാനനം സപബ്ബതം;
ഇച്ഛമാനോ ചഹം തത്ഥ, നാസാവാതേന ഝാപയേ.

൯൧.“സൂലേഹി വിനിവിജ്ഝന്തേ, കോട്ടയന്തേപി സത്തിഭി;
ഭോജപുത്തേ ന കുപ്പാമി, ഏസാ മേ സീലപാരമീ”തി.

സങ്ഖപാലചരിയം ദസമം.

ഹത്ഥിനാഗവഗ്ഗോ ദുതിയോ.

തസ്സുദ്ദാനം -

ഹത്ഥിനാഗോ ഭൂരിദത്തോ, ചമ്പേയ്യോ ബോധി മഹിംസോ;
രുരു മാതങ്ഗോ ധമ്മോ ച, അത്രജോ ച ജയദ്ദിസോ.

ഏതേ നവ സീലബലാ, പരിക്ഖാരാ പദേസികാ;
ജീവിതം പരിരക്ഖിത്വാ, സീലാനി അനുരക്ഖിസം.

സങ്ഖപാലസ്സ മേ സതോ, സബ്ബകാലമ്പി ജീവിതം;
യസ്സ കസ്സചി നിയ്യത്തം, തസ്മാ സാ സീലപാരമീതി.

സീലപാരമിനിദ്ദേസോ നിട്ഠിതോ.

൩. യുധഞ്ജയവഗ്ഗോ

൧. യുധഞ്ജയചരിയാ

൧. “യദാഹം അമിതയസോ, രാജപുത്തോ യുധഞ്ജയോ;
ഉസ്സാവബിന്ദും സൂരിയാതപേ, പതിതം ദിസ്വാന സംവിജിം.

൨. “തഞ്ഞേവാധിപതിം കത്വാ, സംവേഗമനുബ്രൂഹയിം;
മാതാപിതൂ ച വന്ദിത്വാ, പബ്ബജ്ജമനുയാചഹം.

൩. “യാചന്തി മം പഞ്ജലികാ, സനേഗമാ സരട്ഠകാ;
‘അജ്ജേവ പുത്ത പടിപജ്ജ, ഇദ്ധം ഫീതം മഹാമഹിം’.

൪. “സരാജകേ സഹോരോധേ, സനേഗമേ സരട്ഠകേ;
കരുണം പരിദേവന്തേ, അനപേക്ഖോവ പരിച്ചജിം.

൫. “കേവലം പഥവിം രജ്ജം, ഞാതിപരിജനം യസം;
ചജമാനോ ന ചിന്തേസിം, ബോധിയായേവ കാരണാ.

൬. “മാതാപിതാ ന മേ ദേസ്സാ, നപി മേ ദേസ്സം മഹായസം;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ രജ്ജം പരിച്ചജി”ന്തി.

യുധഞ്ജയചരിയം പഠമം.

൨. സോമനസ്സചരിയാ

൭. “പുനാപരം യദാ ഹോമി, ഇന്ദപത്ഥേ പുരുത്തമേ;
കാമിതോ ദയിതോ പുത്തോ, സോമനസ്സോതി വിസ്സുതോ.

൮. “സീലവാ ഗുണസമ്പന്നോ, കല്യാണപടിഭാനവാ;
വുഡ്ഢാപചായീ ഹിരീമാ, സങ്ഗഹേസു ച കോവിദോ.

൯. “തസ്സ രഞ്ഞോ പതികരോ, അഹോസി കുഹകതാപസോ;
ആരാമം മാലാവച്ഛഞ്ച, രോപയിത്വാന ജീവതി.

൧൦. “തമഹം ദിസ്വാന കുഹകം, ഥുസരാസിംവ അതണ്ഡുലം;
ദുമംവ അന്തോ സുസിരം, കദലിംവ അസാരകം.

൧൧. “നത്ഥിമസ്സ സതം ധമ്മോ, സാമഞ്ഞാപഗതോ അയം;
ഹിരീസുക്കധമ്മജഹിതോ, ജീവിതവുത്തികാരണാ.

൧൨. “കുപിതോ അഹു [അഹോസി (സീ॰), ആസി (സ്യാ॰)] പച്ചന്തോ,
അടവീഹി പരന്തിഹി;
തം നിസേധേതും ഗച്ഛന്തോ, അനുസാസി പിതാ മമം.

൧൩. “‘മാ പമജ്ജി തുവം താത, ജടിലം ഉഗ്ഗതാപനം;
യദിച്ഛകം പവത്തേഹി, സബ്ബകാമദദോ ഹി സോ’.

൧൪. “തമഹം ഗന്ത്വാനുപട്ഠാനം, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘കച്ചി തേ ഗഹപതി കുസലം, കിം വാ തേ ആഹരീയതു’.

൧൫.“തേന സോ കുപിതോ ആസി, കുഹകോ മാനനിസ്സിതോ;
‘ഘാതാപേമി തുവം അജ്ജ, രട്ഠാ പബ്ബാജയാമി വാ’.

൧൬.“നിസേധയിത്വാ പച്ചന്തം, രാജാ കുഹകമബ്രവി;
‘കച്ചി തേ ഭന്തേ ഖമനീയം, സമ്മാനോ തേ പവത്തിതോ’.

൧൭.“തസ്സ ആചിക്ഖതീ പാപോ, കുമാരോ യഥാ നാസിയോ;
തസ്സ തം വചനം സുത്വാ, ആണാപേസി മഹീപതി.

൧൮.“‘സീസം തത്ഥേവ ഛിന്ദിത്വാ, കത്വാന ചതുഖണ്ഡികം;
രഥിയാ രഥിയം ദസ്സേഥ, സാ ഗതി ജടിലഹീളിതാ’.

൧൯.“തത്ഥ കാരണികാ ഗന്ത്വാ, ചണ്ഡാ ലുദ്ദാ അകാരുണാ;
മാതുഅങ്കേ നിസിന്നസ്സ, ആകഡ്ഢിത്വാ നയന്തി മം.

൨൦.“തേസാഹം ഏവമവചം, ബന്ധതം ഗാള്ഹബന്ധനം;
‘രഞ്ഞോ ദസ്സേഥ മം ഖിപ്പം, രാജകിരിയാനി അത്ഥി മേ’.

൨൧.“തേ മം രഞ്ഞോ ദസ്സയിംസു, പാപസ്സ പാപസേവിനോ;
ദിസ്വാന തം സഞ്ഞാപേസിം, മമഞ്ച വസമാനയിം.

൨൨.“സോ മം തത്ഥ ഖമാപേസി, മഹാരജ്ജമദാസി മേ;
സോഹം തമം ദാലയിത്വാ, പബ്ബജിം അനഗാരിയം.

൨൩.“ന മേ ദേസ്സം മഹാരജ്ജം, കാമഭോഗോ ന ദേസ്സിയോ;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ രജ്ജം പരിച്ചജി”ന്തി.

സോമനസ്സചരിയം ദുതിയം.

൩. അയോഘരചരിയാ

൨൪.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, കാസിരാജസ്സ അത്രജോ;
അയോഘരമ്ഹി സംവഡ്ഢോ, നാമേനാസി അയോഘരോ.

൨൫.“ദുക്ഖേന ജീവിതോ ലദ്ധോ, സംപീളേ പതിപോസിതോ;
അജ്ജേവ പുത്ത പടിപജ്ജ, കേവലം വസുധം ഇമം.

൨൬.“സരട്ഠകം സനിഗമം, സജനം വന്ദിത്വ ഖത്തിയം;
അഞ്ജലിം പഗ്ഗഹേത്വാന, ഇദം വചനമബ്രവിം.

൨൭.“‘യേ കേചി മഹിയാ സത്താ, ഹീനമുക്കട്ഠമജ്ഝിമാ;
നിരാരക്ഖാ സകേ ഗേഹേ, വഡ്ഢന്തി സകഞാതിഭി.

൨൮.“‘ഇദം ലോകേ ഉത്തരിയം, സംപീളേ മമ പോസനം;
അയോഘരമ്ഹി സംവഡ്ഢോ, അപ്പഭേ ചന്ദസൂരിയേ.

൨൯.“‘പൂതികുണപസമ്പുണ്ണാ, മുച്ചിത്വാ മാതു കുച്ഛിതോ;
തതോ ഘോരതരേ ദുക്ഖേ, പുന പക്ഖിത്തയോഘരേ.

൩൦.“‘യദിഹം താദിസം പത്വാ, ദുക്ഖം പരമദാരുണം;
രജ്ജേസു യദി രജ്ജാമി [രഞ്ജാമി (സീ॰)], പാപാനം ഉത്തമോ സിയം.

൩൧.“ഉക്കണ്ഠിതോമ്ഹി കായേന, രജ്ജേനമ്ഹി അനത്ഥികോ;
നിബ്ബുതിം പരിയേസിസ്സം, യത്ഥ മം മച്ചു ന മദ്ദിയേ’.

൩൨.“ഏവാഹം ചിന്തയിത്വാന, വിരവന്തേ മഹാജനേ;
നാഗോവ ബന്ധനം ഛേത്വാ, പാവിസിം കാനനം വനം.

൩൩.“മാതാപിതാ ന മേ ദേസ്സാ, നപി മേ ദേസ്സം മഹായസം;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ രജ്ജം പരിച്ചജി”ന്തി.

അയോഘരചരിയം തതിയം.

൪. ഭിസചരിയാ

൩൪.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, കാസീനം പുരവരുത്തമേ;
ഭഗിനീ ച ഭാതരോ സത്ത, നിബ്ബത്താ സോത്ഥിയേ കുലേ.

൩൫.“ഏതേസം പുബ്ബജോ ആസിം, ഹിരീസുക്കമുപാഗതോ;
ഭവം ദിസ്വാന ഭയതോ, നേക്ഖമ്മാഭിരതോ അഹം.

൩൬.“മാതാപിതൂഹി പഹിതാ, സഹായാ ഏകമാനസാ;
കാമേഹി മം നിമന്തേന്തി, ‘കുലവംസം ധരേഹി’തി.

൩൭.“യം തേസം വചനം വുത്തം, ഗിഹീധമ്മേ സുഖാവഹം;
തം മേ അഹോസി കഠിനം, തത്ത [സന്തത്ത (ക॰)] ഫാലസമം വിയ.

൩൮.“തേ മം തദാ ഉക്ഖിപന്തം, പുച്ഛിംസു പത്ഥിതം മമ;
‘കിം ത്വം പത്ഥയസേ സമ്മ, യദി കാമേ ന ഭുഞ്ജസി’.

൩൯.“തേസാഹം ഏവമവചം, അത്ഥകാമോ ഹിതേസിനം;
‘നാഹം പത്ഥേമി ഗിഹീഭാവം, നേക്ഖമ്മാഭിരതോ അഹം’.

൪൦. “തേ മയ്ഹം വചനം സുത്വാ, പിതുമാതു ച സാവയും;
മാതാപിതാ ഏവമാഹു, ‘സബ്ബേവ പബ്ബജാമ ഭോ’.

൪൧.“ഉഭോ മാതാപിതാ മയ്ഹം, ഭഗിനീ ച സത്ത ഭാതരോ;
അമിതധനം ഛഡ്ഡയിത്വാ, പാവിസിമ്ഹാ മഹാവന”ന്തി.

ഭിസചരിയം ചതുത്ഥം.

൫. സോണപണ്ഡിതചരിയാ

൪൨.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, നഗരേ ബ്രഹ്മവഡ്ഢനേ;
തത്ഥ കുലവരേ സേട്ഠേ, മഹാസാലേ അജായഹം.

൪൩.“തദാപി ലോകം ദിസ്വാന, അന്ധീഭൂതം തമോത്ഥടം;
ചിത്തം ഭവതോ പതികുടതി, തുത്തവേഗഹതം വിയ.

൪൪.“ദിസ്വാന വിവിധം പാപം, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ;
‘കദാഹം ഗേഹാ നിക്ഖമ്മ, പവിസിസ്സാമി കാനനം’.

൪൫.“തദാപി മം നിമന്തേസും, കാമഭോഗേഹി ഞാതയോ;

തേസമ്പി ഛന്ദമാചിക്ഖിം, ‘മാ നിമന്തേഥ തേഹി മം’.

൪൬.“യോ മേ കനിട്ഠകോ ഭാതാ, നന്ദോ നാമാസി പണ്ഡിതോ;
സോപി മം അനുസിക്ഖന്തോ, പബ്ബജ്ജം സമരോചയി.

൪൭.“അഹം സോണോ ച നന്ദോ ച, ഉഭോ മാതാപിതാ മമ;
തദാപി ഭോഗേ ഛഡ്ഡേത്വാ, പാവിസിമ്ഹാ മഹാവന”ന്തി.

സോണപണ്ഡിതചരിയം പഞ്ചമം.

൬. തേമിയചരിയാ

൪൮.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, കാസിരാജസ്സ അത്രജോ;
മൂഗപക്ഖോതി നാമേന, തേമിയോതി വദന്തി മം.

൪൯.“സോളസിത്ഥിസഹസ്സാനം, ന വിജ്ജതി പുമോ തദാ [സദാ (സീ॰)];
അഹോരത്താനം അച്ചയേന, നിബ്ബത്തോ അഹമേകകോ.

൫൦. “കിച്ഛാ ലദ്ധം പിയം പുത്തം, അഭിജാതം ജുതിന്ധരം;
സേതച്ഛത്തം ധാരയിത്വാന, സയനേ പോസേതി മം പിതാ.

൫൧.“നിദ്ദായമാനോ സയനവരേ, പബുജ്ഝിത്വാനഹം തദാ;
അദ്ദസം പണ്ഡരം ഛത്തം, യേനാഹം നിരയം ഗതോ.

൫൨.“സഹ ദിട്ഠസ്സ മേ ഛത്തം, താസോ ഉപ്പജ്ജി ഭേരവോ;
വിനിച്ഛയം സമാപന്നോ, ‘കഥാഹം ഇമം മുഞ്ചിസ്സം’.

൫൩.“പുബ്ബസാലോഹിതാ മയ്ഹം, ദേവതാ അത്ഥകാമിനീ;
സാ മം ദിസ്വാന ദുക്ഖിതം, തീസു ഠാനേസു യോജയി.

൫൪.“‘മാ പണ്ഡിച്ചയം വിഭാവയ, ബാലമതോ ഭവ സബ്ബപാണിനം;
സബ്ബോ തം ജനോ ഓചിനായതു, ഏവം തവ അത്ഥോ ഭവിസ്സതി’.

൫൫.“ഏവം വുത്തായഹം തസ്സാ, ഇദം വചനമബ്രവിം;
‘കരോമി തേ തം വചനം, യം ത്വം ഭണസി ദേവതേ;

അത്ഥകാമാസി മേ അമ്മ, ഹിതകാമാസി ദേവതേ’.

൫൬.“തസ്സാഹം വചനം സുത്വാ, സാഗരേവ ഥലം ലഭിം;
ഹട്ഠോ സംവിഗ്ഗമാനസോ, തയോ അങ്ഗേ അധിട്ഠഹിം.

൫൭.“മൂഗോ അഹോസിം ബധിരോ, പക്ഖോ ഗതിവിവജ്ജിതോ;
ഏതേ അങ്ഗേ അധിട്ഠായ, വസ്സാനി സോളസം വസിം.

൫൮.“തതോ മേ ഹത്ഥപാദേ ച, ജിവ്ഹം സോതഞ്ച മദ്ദിയ;
അനൂനതം മേ പസ്സിത്വാ, ‘കാളകണ്ണീ’തി നിന്ദിസും.

൫൯.“തതോ ജാനപദാ സബ്ബേ, സേനാപതിപുരോഹിതാ;
സബ്ബേ ഏകമനാ ഹുത്വാ, ഛഡ്ഡനം അനുമോദിസും.

൬൦.“സോഹം തേസം മതിം സുത്വാ, ഹട്ഠോ സംവിഗ്ഗമാനസോ;
യസ്സത്ഥായ തപോചിണ്ണോ, സോ മേ അത്ഥോ സമിജ്ഝഥ.

൯൧.‘‘ന്ഹാപേത്വാ അനുലിമ്പിത്വാ, വേഠേത്വാ രാജവേഠനം;
ഛത്തേന അഭിസിഞ്ചിത്വാ, കാരേസും പുരം പദക്ഖിണം.

൯൨.‘‘സത്താഹം ധാരയിത്വാന, ഉഗ്ഗതേ രവിമണ്ഡലേ;
രഥേന മം നീഹരിത്വാ, സാരഥീ വനമുപാഗമി.

൯൩.‘‘ഏകോകാസേ രഥം കത്വാ, സജ്ജസ്സം ഹത്ഥമുച്ചിതോ [ഹത്ഥമുഞ്ചിതോ (സീ॰ സ്യാ॰)];
സാരഥീ ഖണതീ കാസും, നിഖാതും പഥവിയാ മമം.

൯൪.‘‘അധിട്ഠിതമധിട്ഠാനം, തജ്ജേന്തോ വിവിധകാരണാ;
ന ഭിന്ദിം തമധിട്ഠാനം, ബോധിയായേവ കാരണാ.

൯൫.‘‘മാതാപിതാ ന മേ ദേസ്സാ, അത്താ മേ ന ച ദേസ്സിയോ;
സബ്ബഞ്ഞുതം പിയം മയ്ഹം, തസ്മാ വതമധിട്ഠഹിം.

൯൬.‘‘ഏതേ അങ്ഗേ അധിട്ഠായ, വസ്സാനി സോളസം വസിം;
അധിട്ഠാനേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ അധിട്ഠാനപാരമീ’’തി.

തേമിയചരിയം ഛട്ഠം.

൭. കപിരാജചരിയാ

൯൭.‘‘യദാ അഹം കപി ആസിം, നദീകൂലേ ദരീസയേ;
പീളിതോ സുസുമാരേന, ഗമനം ന ലഭാമഹം.

൯൮.‘‘യമ്ഹോകാസേ അഹം ഠത്വാ, ഓരാ പാരം പതാമഹം;
തത്ഥച്ഛി സത്തു വധകോ, കുമ്ഭീലോ ലുദ്ദദസ്സനോ.

൯൯.‘‘സോ മം അസംസി ‘ഏഹീ’തി, ‘അഹംപേമീ’തി തം വതിം;
തസ്സ മത്ഥകമക്കമ്മ, പരകൂലേ പതിട്ഠഹിം.

൧൦൦. ‘‘ന തസ്സ അലികം ഭണിതം, യഥാ വാചം അകാസഹം;
സച്ചേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ സച്ചപാരമീ’’തി.

കപിരാജചരിയം സത്തമം.

൮. സച്ചതാപസചരിയാ

൧൦൧.‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, താപസോ സച്ചസവ്ഹയോ;
സച്ചേന ലോകം പാലേസിം, സമഗ്ഗം ജനമകാസഹ’’ന്തി.

സച്ചതാപസചരിയം അട്ഠമം.

൯. വട്ടപോതകചരിയാ

൧൦൨.‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, മഗധേ വട്ടപോതകോ;
അജാതപക്ഖോ തരുണോ, മംസപേസി കുലാവകേ.

൧൦൩.‘‘മുഖതുണ്ഡകേനാഹരിത്വാ [മുഖതുണ്ഡേനാഹരിത്വാ (സീ॰)], മാതാ പോസയതീ മമം;

തസ്സാ ഫസ്സേന ജീവാമി, നത്ഥി മേ കായികം ബലം.

൭൪.“സംവച്ഛരേ ഗിമ്ഹസമയേ, ദവഡാഹോ [വനദാഹോ (ക॰)] പദിപ്പതി;
ഉപഗച്ഛതി അമ്ഹാകം, പാവകോ കണ്ഹവത്തനീ.

൭൫.“ധമധമാ ഇതിഏവം, സദ്ദായന്തോ മഹാസിഖീ;
അനുപുബ്ബേന ഝാപേന്തോ, അഗ്ഗി മമമുപാഗമി.

൭൬.“അഗ്ഗിവേഗഭയാതീതാ, തസിതാ മാതാപിതാ മമ;
കുലാവകേ മം ഛഡ്ഡേത്വാ, അത്താനം പരിമോചയും.

൭൭.“പാദേ പക്ഖേ പജഹാമി, നത്ഥി മേ കായികം ബലം;
സോഹം അഗതികോ തത്ഥ, ഏവം ചിന്തേസഹം തദാ.

൭൮.“‘യേസാഹം ഉപധാവേയ്യം, ഭീതോ തസിതവേധിതോ;
തേ മം ഓഹായ പക്കന്താ, കഥം മേ അജ്ജ കാതവേ.

൭൯.“‘അത്ഥി ലോകേ സീലഗുണോ, സച്ചം സോചേയ്യനുദ്ദയാ;
തേന സച്ചേന കാഹാമി, സച്ചകിരിയമുത്തമം.

൮൦.“‘ആവേജ്ജേത്വാ ധമ്മബലം, സരിത്വാ പുബ്ബകേ ജിനേ;
സച്ചബലമവസ്സായ, സച്ചകിരിയമകാസഹം.

൮൧.“‘സന്തി പക്ഖാ അപതനാ, സന്തി പാദാ അവഞ്ചനാ;
മാതാപിതാ ച നിക്ഖന്താ, ജാതവേദ പടിക്കമ’.

൮൨.“സഹസച്ചേ കതേ മയ്ഹം, മഹാപജ്ജലിതോ സിഖീ;
വജ്ജേസി സോളസകരീസാനി, ഉദകം പത്വാ യഥാ സിഖീ;
സച്ചേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ സച്ചപാരമീ”തി.

വട്ടപോതകചരിയം നവമം.

൧൦. മച്ഛരാജചരിയാ

൮൩.“പുനാപരം യദാ ഹോമി, മച്ഛരാജാ മഹാസരേ;
ഉണ്ഹേ സൂരിയസന്താപേ, സരേ ഉദക ഖീയഥ.

൮൪.“തതോ കാകാ ച ഗിജ്ഝാ ച, കങ്കാ [ബകാ (സീ॰)] കുലലസേനകാ;
ഭക്ഖയന്തി ദിവാരത്തിം, മച്ഛേ ഉപനിസീദിയ.

൮൫.“ഏവം ചിന്തേസഹം തത്ഥ, സഹ ഞാതീഹി പീളിതോ;
‘കേന നു ഖോ ഉപായേന, ഞാതീ ദുക്ഖാ പമോചയേ’.

൮൬.“വിചിന്തയിത്വാ ധമ്മത്ഥം, സച്ചം അദ്ദസ പസ്സയം;
സച്ചേ ഠത്വാ പമോചേസിം, ഞാതീനം തം അതിക്ഖയം.

൮൭.“അനുസ്സരിത്വാ സതം ധമ്മം, പരമത്ഥം വിചിന്തയം;
അകാസി സച്ചകിരിയം, യം ലോകേ ധുവസസ്സതം.

൮൮.“‘യതോ സരാമി അത്താനം, യതോ പത്തോസ്മി വിഞ്ഞുതം;
നാഭിജാനാമി സഞ്ചിച്ച, ഏകപാണമ്പി ഹിംസിതം.

൮൯. ‘‘ഏതേന സച്ചവജ്ജേന, പജ്ജുന്നോ അഭിവസ്സതു;
അഭിത്ഥനയ പജ്ജുന്ന, നിധിം കാകസ്സ നാസയ;
കാകം സോകായ രന്ധേഹി, മച്ഛേ സോകാ പമോചയ’.

൯൦. ‘‘സഹകതേ സച്ചവരേ, പജ്ജുന്നോ അഭിഗജ്ജിയ;
ഥലം നിന്നഞ്ച പൂരേന്തോ, ഖണേന അഭിവസ്സഥ.

൯൧. ‘‘ഏവരൂപം സച്ചവരം, കത്വാ വീരിയമുത്തമം;
വസ്സാപേസിം മഹാമേഘം, സച്ചതേജബലസ്സിതോ;

സച്ചേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ സച്ചപാരമീ’’തി.

മച്ഛരാജചരിയം ദസമം.

൧൧. കണ്ഹദീപായനചരിയാ

൯൨. ‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, കണ്ഹദീപായനോ ഇസി;
പരോപഞ്ഞാസവസ്സാനി, അനഭിരതോചരിം അഹം.

൯൩. ‘‘ന കോചി ഏതം ജാനാതി, അനഭിരതിമനം മമ;
അഹഞ്ഹി കസ്സചി നാചിക്ഖിം, അരതി മേ ചരതി മാനസേ.

൯൪. ‘‘സബ്രഹ്മചാരീ മണ്ഡബ്യോ, സഹായോ മേ മഹാഇസി;
പുബ്ബകമ്മസമായുത്തോ, സൂലമാരോപനം ലഭി.

൯൫. ‘‘തമഹം ഉപട്ഠഹിത്വാന, ആരോഗ്യമനുപാപയിം;
ആപുച്ഛിത്വാന ആഗഞ്ഛിം, യം മയ്ഹം സകമസ്സമം.

൯൬. ‘‘സഹായോ ബ്രാഹ്മണോ മയ്ഹം, ഭരിയം ആദായ പുത്തകം;
തയോ ജനാ സമാഗന്ത്വാ, ആഗഞ്ഛും പാഹുനാഗതം.

൯൭. ‘‘സമ്മോദമാനോ തേഹി സഹ, നിസിന്നോ സകമസ്സമേ;
ദാരകോ വട്ടമനുക്ഖിപം, ആസീവിസമകോപയി.

൯൮. ‘‘തതോ സോ വട്ടഗതം മഗ്ഗം, അന്വേസന്തോ കുമാരകോ;
ആസീവിസസ്സ ഹത്ഥേന, ഉത്തമങ്ഗം പരാമസി.

൯൯. ‘‘തസ്സ ആമസനേ കുദ്ധോ, സപ്പോ വിസബലസ്സിതോ;
കുപിതോ പരമകോപേന, അഡംസി ദാരകം ഖണേ.

൧൦൦. ‘‘സഹദട്ഠോ ആസീവിസേന [അതിവിസേന (പീ॰ ക॰)], ദാരകോ പപതി [പതതി (ക॰)] ഭൂമിയം;
തേനാഹം ദുക്ഖിതോ ആസിം, മമ വാഹസി തം ദുക്ഖം.

൧൦൧. ‘‘ത്യാഹം അസ്സാസയിത്വാന, ദുക്ഖിതേ സോകസല്ലിതേ;
പഠമം അകാസിം കിരിയം, അഗ്ഗം സച്ചം വരുത്തമം.

൧൦൨. ‘‘‘സത്താഹമേവാഹം പസന്നചിത്തോ, പുഞ്ഞത്ഥികോ അചരിം ബ്രഹ്മചരിയം;
അഥാപരം യം ചരിതം മമേദം, വസ്സാനി പഞ്ഞാസസമാധികാനി.

൧൦൩. ‘‘അകാമകോ വാഹി അഹം ചരാമി, ഏതേന സച്ചേന സുവത്ഥി ഹോതു;
ഹതം വിസം ജീവതു യഞ്ഞദത്തോ’.

൧൦൪. ‘‘സഹ സച്ചേ കതേ മയ്ഹം, വിസവേഗേന വേധിതോ;
അബുജ്ഝിത്വാന വുട്ഠാസി, അരോഗോ ചാസി മാണവോ;
സച്ചേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ സച്ചപാരമീ’’തി.

കണ്ഹദീപായനചരിയം ഏകാദസമം.

൧൨. സുതസോമചരിയാ

൧൦൫. ‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, സുതസോമോ മഹീപതി;
ഗഹിതോ പോരിസാദേന, ബ്രാഹ്മണേ സങ്ഗരം സരിം.

൧൦൬. ‘‘ഖത്തിയാനം ഏകസതം, ആവുണിത്വാ കരത്തലേ;
ഏതേസം പമിലാപേത്വാ, യഞ്ഞത്ഥേ ഉപനയീ മമം.

൧൦൭. ‘‘അപുച്ഛി മം പോരിസാദോ, ‘കിം ത്വം ഇച്ഛസി നിസ്സജം;
യഥാമതി തേ കാഹാമി, യദി മേ ത്വം പുനേഹിസി’.

൧൦൮. ‘‘തസ്സ പടിസ്സുണിത്വാന, പണ്ഹേ ആഗമനം മമ;
ഉപഗന്ത്വാ പുരം രമ്മം, രജ്ജം നിയ്യാദയിം തദാ.

൧൦൯. ‘‘അനുസ്സരിത്വാ സതം ധമ്മം, പുബ്ബകം ജിനസേവിതം;
ബ്രാഹ്മണസ്സ ധനം ദത്വാ, പോരിസാദം ഉപാഗമിം.

൧൧൦. ‘‘നത്ഥി മേ സംസയോ തത്ഥ, ഘാതയിസ്സതി വാ ന വാ;
സച്ചവാചാനുരക്ഖന്തോ, ജീവിതം ചജിതുമുപാഗമിം;
സച്ചേന മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ സച്ചപാരമീ’’തി.

സുതസോമചരിയം ദ്വാദസമം.

൧൩. സുവണ്ണസാമചരിയാ

൧൧൧. ‘‘സാമോ യദാ വനേ ആസിം, സക്കേന അഭിനിമ്മിതോ;
പവനേ സീഹബ്യഗ്ഘേ ച, മേത്തായമുപനാമയിം.

൧൧൨. ‘‘സീഹബ്യഗ്ഘേഹി ദീപീഹി, അച്ഛേഹി മഹിസേഹി ച;
പസദമിഗവരാഹേഹി, പരിവാരേത്വാ വനേ വസിം.

൧൧൩. ‘‘ന മം കോചി ഉത്തസതി, നപി ഭായാമി കസ്സചി;
മേത്താബലേനുപത്ഥദ്ധോ, രമാമി പവനേ തദാ’’തി.

സുവണ്ണസാമചരിയം തേരസമം.

൧൪. ഏകരാജചരിയാ

൧൧൪. ‘‘പുനാപരം യദാ ഹോമി, ഏകരാജാതി വിസ്സുതോ;
പരമം സീലം അധിട്ഠായ, പസാസാമി മഹാമഹിം.

൧൧൫. “ദസ കുസലകമ്മപഥേ, വത്താമി അനവസേസതോ;
ചതൂഹി സങ്ഗഹവത്ഥൂഹി, സങ്ഗണ്ഹാമി [സങ്ഗഹാമി (ക॰)] മഹാജനം.

൧൧൬. “ഏവം മേ അപ്പമത്തസ്സ, ഇധ ലോകേ പരത്ഥ ച;
ദബ്ബസേനോ ഉപഗന്ത്വാ, അച്ഛിന്ദന്തോ പുരം മമ.

൧൧൭. “രാജൂപജീവേ നിഗമേ, സബലട്ഠേ സരട്ഠകേ;
സബ്ബം ഹത്ഥഗതം കത്വാ, കാസുയാ നിഖണീ മമം.

൧൧൮. “അമച്ചമണ്ഡലം രജ്ജം, ഫീതം അന്തേപുരം മമ;
അച്ഛിന്ദിത്വാന ഗഹിതം, പിയം പുത്തംവ പസ്സഹം;

മേത്തായ മേ സമോ നത്ഥി, ഏസാ മേ മേത്താപാരമീ”തി.

ഏകരാജചരിയം ചുദ്ദസമം.

൧൫. മഹാലോമഹംസചരിയാ

൧൧൯. “സുസാനേ സേയ്യം കപ്പേമി, ഛവട്ഠികം ഉപനിധായഹം;
ഗാമമണ്ഡലാ [ഗോമണ്ഡലാ (സീ॰), ഗാമമണ്ഡലാ (സ്യാ॰)] ഉപാഗന്ത്വാ, രൂപം ദസ്സേന്തിനപ്പകം.

൧൨൦. “അപരേ ഗന്ധമാലഞ്ച, ഭോജനം വിവിധം ബഹും;
ഉപായനാനൂപനേന്തി, ഹട്ഠാ സംവിഗ്ഗമാനസാ.

൧൨൧. “യേ മേ ദുക്ഖം ഉപഹരന്തി, യേ ച ദേന്തി സുഖം മമ;
സബ്ബേസം സമകോ ഹോമി, ദയാ കോപോ ന വിജ്ജതി.

൧൨൨. “സുഖദുക്ഖേ തുലാഭൂതോ, യസേസു അയസേസു ച;
സബ്ബത്ഥ സമകോ ഹോമി, ഏസാ മേ ഉപേക്ഖാപാരമീ”തി.

മഹാലോമഹംസചരിയം പന്നരസമം.

യുധഞ്ജയവഗ്ഗോ തതിയോ.

തസ്സുദ്ദാനം –

യുധഞ്ജയോ സോമനസ്സോ, അയോഘരഭിസേന ച;
സോണനന്ദോ മൂഗപക്ഖോ, കപിരാജാ സച്ചസവ്ഹയോ.

വട്ടകോ മച്ഛരാജാ ച, കണ്ഹദീപായനോ ഇസി;
സുതസോമോ പുന ആസിം [ആസി (സ്യാ॰)], സാമോ ച ഏകരാജഹു;
ഉപേക്ഖാപാരമീ ആസി, ഇതി വുത്ഥം [വുത്തം (സബ്ബത്ഥ) അട്ഠകഥാ ഓലോകേതബ്ബാ] മഹേസിനാ.

ഏവം ബഹുബ്ബിധം ദുക്ഖം, സമ്പത്തീ ച ബഹുബ്ബിധാ [സമ്പത്തി ച ബഹുവിധാ (സീ॰), സമ്പത്തിം ച ബഹുവിധം (ക॰)];
ഭവാഭവേ അനുഭവിത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

ദത്വാ ദാതബ്ബകം ദാനം, സീലം പൂരേത്വാ അസേസതോ;
നേക്ഖമ്മേ പാരമിം ഗന്ത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

പണ്ഡിതേ പരിപുച്ഛിത്വാ, വീരിയം കത്വാന മുത്തമം;
ഖന്തിയാ പാരമിം ഗന്ത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

കത്വാ ദള്ഹമധിട്ഠാനം, സച്ചവാചാനുരക്ഖിയ;
മേത്തായ പാരമിം ഗന്ത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

ലാഭാലാഭേ യസായസേ, സമ്മാനനാവമാനനേ;
സബ്ബത്ഥ സമകോ ഹുത്വാ, പത്തോ സമ്ബോധിമുത്തമം.

കോസജ്ജം ഭയതോ ദിസ്വാ, വീരിയാരമ്ഭഞ്ച ഖേമതോ;
ആരദ്ധവീരിയാ ഹോഥ, ഏസാ ബുദ്ധാനുസാസനീ.

വിവാദം ഭയതോ ദിസ്വാ, അവിവാദഞ്ച ഖേമതോ;
സമഗ്ഗാ സഖിലാ ഹോഥ, ഏസാ ബുദ്ധാനുസാസനീ.

പമാദം ഭയതോ ദിസ്വാ, അപ്പമാദഞ്ച ഖേമതോ;
ഭാവേഥട്ഠങ്ഗികം മഗ്ഗം, ഏസാ ബുദ്ധാനുസാസനീ.

ഇത്ഥം സുദം ഭഗവാ അത്തനോ പുബ്ബചരിയം സമ്ഭാവയമാനോ ബുദ്ധാപദാനിയം നാമ ധമ്മപരിയായം അഭാസിത്ഥാതി.

ചരിയാപിടകം നിട്ഠിതം.